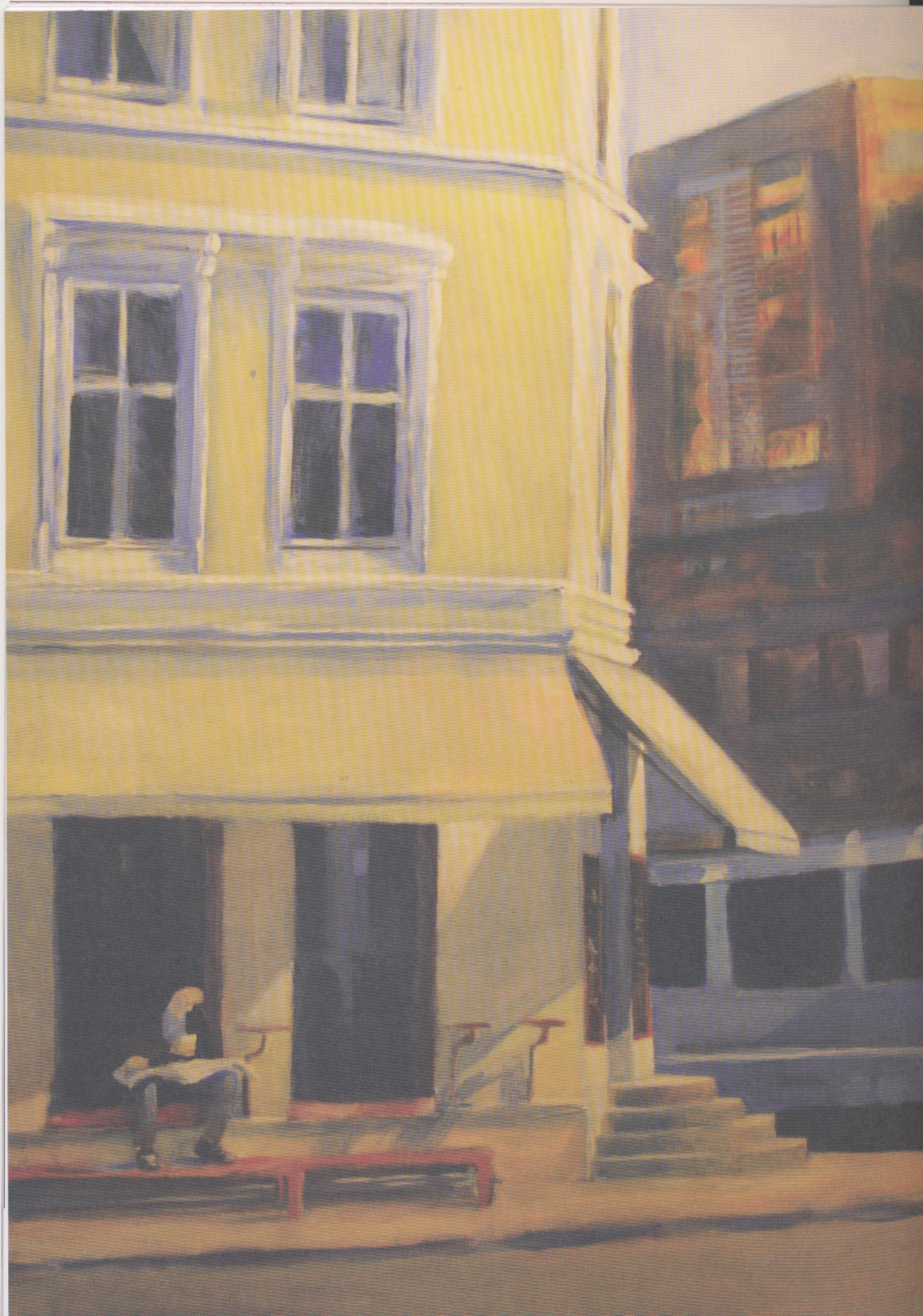

EST.ETISK
FORUM

2007

 høgskolen i oslo
avdeling for estetiske fag

THE ONLOOKER

Janet Inger Sandø

FKH2 - 2. år av 3-årig faglærerutdanning i formgivning, kunst og håndverk

"Byens liv" var tema på årets forskning og utviklingsprosjekt i F2. Byen har utallige dimensjoner og blant disse kan den betraktes som en utvekslingskilde for de mange menneskene som til enhver tid er tilstede i den. På den måten blir byen et rom hvor menneskelige relasjoner lever seg ut.

Dette rommet blir trolig langt mer uoversiktlig enn landlige forhold. Landlige steders åpne horisonter blir erstattet av byens utallige gater, høyhus og bygninger, som skjuler horisontlinjen og skaper en uoversiktlig tilstand. Byen blir da en forlokkende labyrinth hvor forventninger, nytt håp, dype lengsler og uinnfridde drømmer lever side om side. Hvilke nye muligheter og nytt liv ligger gjemt bak neste gatehjørne?

Byen, som scene og kulisser, gjennomgår en kontinuerlig forandring gjennom solens gang over himmelhvelvet. Nærmest som en teaterscene forandres lyssettingene, og endringene skaper stadig nye stemninger av de samme kulissene. Dette ble mitt arbeidsområde gjennom de 6 ukene vi hadde til rådighet, og *fargen og lyset* ble mitt problemområde. Gjennom å betrakte ett motiv gjennom døgnet sine ulike tider, ønsket jeg å male *tre ulike tidsstemninger* av det ene motivet. Nederst i Akersgaten ble valgt som observasjonsplass og som ga meg et sammenligningsgrunnlag for dagens ulike uttrykk og et didaktisk hjelpemiddel for å oppøve nye ferdigheter.

"EN GUL ER IKKE BARE EN GUL". MEN HVORDAN BESKRIVE OG HVORDAN FANGE INFORMASJONEN SOM MÅ TIL FOR Å GJENGI RIKTIG TID?

Min første erkjennelse i prosessen ble nettopp at observasjonen er den fundamentale evnen som må oppøves. Nøkkelen til å se ligger i konsentrert observasjon og tålmodighet. Å styrke evnen til å se, gir muligheten til å innhente informasjonen som skal til for å skape en gjengivelse som kan overbevise betrakteren. Min innfallsvinkel til dette arbeidet ble Goethes fargelære. Hans fargelære tar utgangspunkt i synsinntrykk og

i observasjoner. Goethe har delt sin fargelære inn i tre deler, - de fysiologiske fargene, de fysiske fargene og fargenes estetisk-etiske virkning.

De fysiske fargene har sitt opphav i forhold som ligger i den fysiske verden. Dette ble det området jeg konsentrerte meg om. "De uklare mediene" eller de dioptriske fargene (f. eks. luft, tåke) kan være mer eller mindre gjennomskinnelige. Lyset stråler rent og klart fra solen og det er først i sitt møte med jordens atmosfære at fargene oppstår. I dette møte mellom lys og atmosfærene skapes de ulike stemningene i løpet av dagen. Altså, lyset setter sitt preg på fargene og på våre omgivelser. Fra solens oppgang til nedgang vil den gjennomtrente hele den varme fargeskalaen. Gjennom betraktninger og Goethes anbefalte eksperimenter erfarte jeg at morgenlyset og kveldslyset vil ha en langt varmere, rødligere gul enn solen midt på dagen. Med denne forståelsen, som en erfaring, hadde jeg et utgangspunkt til å kartlegge farge og lyset på de ulike tidene i løpet av døgnet.

Før malestart brukte jeg følgelig meget god tid til å observere farger og lyset i mitt motiv. I det videre arbeidet måtte jeg konkretisere hva jeg ville vektlegge og videre finne ut hvordan de ulike fargene kunne bidra til å oppnå målet; ulike tider i døgnet. Den amerikanske maleren, Edward Hopper (1882-1967), ble en inspirasjonskilde i arbeidet. Tidlig i prosessen møtte jeg Hoppers malerier og ble berørt av nettopp fargen og lyset i hans bilder. Hans motiver er ofte fra byens liv, ofte uvesentlige og trivielle, og med ensomme isolerte skikkelser gjengitt i stillheten, som frosset i ett øyeblikk. Selv om bildene er tause og stille, vekker de betrakterens oppmerksomhet. Dette ble et ledemotiv.

Mitt valgte motiv ble utarbeidet ut ifra disse tankene, samt med hensynet til mine tanker om byen. Gatehjørnet skaper i seg selv et usynlig rom inne i bildet. Plassert i et snevert høydeformat skapes usynlig rom også utenfor billedkanten.

> >

Bildene er i størrelse 80x120cm. Jeg valgte en begrenset palett til alle tre bildene, og valgte komplementærkontrasten, treklangen og firklangen, i følge Ittens farge teorier, som arbeidsområder i de ulike arbeidene. På denne måten fikk jeg en bevisst fordykning i fargeforståelse og kunne erfare i prosessen hvordan fargene påvirket hverandre i samspillet innenfor de palettene jeg hadde valgt.

I tillegg til fargen og lyset erfarte jeg andre store utfordringer underveis som måtte løses. Når fargene i maleriet overbeviste, måtte jeg også sette fokus på forminnholdet. Selv om farge og lyset var det sentrale var det nødvendig å lykkes med øvrig informasjon. Hvor stor grad av nøyaktighet skulle bildene inneholde? Hvor mye informasjon må være tilstede for å beskrive? Jeg erfarte underveis at det kun er små justeringer og små definisjoner som må til for å gi nok informasjon. Denne prosessen styrket forståelsen av at mye av arbeidet ligger i observasjonen på søken etter den vesentlige informasjonen.

I tidligere arbeid med penselen har jeg alltid beveget meg i en ekspressiv fargeglede, kanskje uten bevisst mål og mening. Først ved å våge å slippe tak i kjent teknikk og stil, erfarte jeg nye muligheter til utvikling.

Ved å gripe fatt i den vanskelige utfordringen å gjengi den fysiske verden erkjente jeg også at nettopp det er kanskje et nødvendig ledd i en utvikling, som man ikke kan springe over, selv om man ønsker å arbeide abstrakt. Å kunne observere og finne det vesensaktige i det man skal formidle eller gjengi, er nødvendig uansett uttrykk.

